

Summit pro školy OSN – metodický list

Úvod

Vážení vyučující,

v ruce držíte balíček výukových materiálů o Organizaci spojených národů, který vytvořil Pražský studentský summit, projekt Asociace pro mezinárodní otázky.

Tento balíček je určen pro výuku na středních školách a splňuje požadavky Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia a funguje i jako nástavba požadavků stanovených Rámcovými vzdělávacími programy středního odborného vzdělávání.

Balíček se skládá z této **metodické příručky**, z **fact-sheetu** pro učitele, **prezentace**, **pracovního listu** a písemného **testu** pro ověření znalostí.

Tato metodická příručka může sloužit jako základ pro práci s balíčkem ve výuce.

Zakotvení v RVP G a proč vlastně vyučovat o OSN?

Organizace spojených národů (OSN) je jednou největších mezinárodních organizací s jedním z největších záběrů – zabývá se záležitostmi od budování míru přes podporu zvyšování životní úrovně až po mezinárodní právo. Pro státy, a tím i pro jejich občany, se jedná o jedno ze zásadních globálních fór. Proto je důležité o ní vzdělávat, což uznává i Rámcový vzdělávací program, dokument vydávaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy závazný pro tvorbu školních vzdělávacích plánů¹.

Tematika OSN se objevuje hned na několika místech dokumentu, a to konkrétně jako součást vzdělávací podoblasti *Občanský a společenskovední základ* – vzdělávací obsah “MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT” a průřezového tématu *Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*.²

¹ Zákon č. 561/2004 Sb., Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

² Kolektiv autorů. Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. Online. MŠMT, 2021. Dostupné z: https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2021/09/001_RVP_GYM_uplne_zneni.pdf [citováno 2025-01-25]

Tabulka 1 a Tabulka 2 ukazují konkrétní vzdělávací cíle v RVP G.

Tabulka 1: Občanský a společenskovední základ, vzdělávací obsah "MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT" – relevantní výstupy a učivo (zvýraznění nepůvodní)

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT	
Očekávané výstupy	Učivo
<p>žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - (...) - uvede příklady činnosti některých významných mezinárodních organizací a vysvětlí, jaký vliv má jejich činnost na chod světového společenství, zhodnotí význam zapojení ČR - (...) 	<ul style="list-style-type: none"> - (...) - mezinárodní spolupráce – důvody, význam a výhody; významné mezinárodní organizace a společenství – RE, NATO, OSN, jejich účel a náplň činnosti - (...)

Zdroj: Kolektiv autorů. Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. Online. MŠMT, 2021. Dostupné z: https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2021/09/001_RVP_GYM_uplne_zneni.pdf [citováno 2025-01-25]

Tabulka 2: Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – relevantní výstupy a učivo (zvýraznění nepůvodní)

HUMANITÁRNÍ POMOC A MEZINÁRODNÍ ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE
<ul style="list-style-type: none"> - historické kořeny rozvojové spolupráce: kolonialismus, dekolonizace, studená válka - mezinárodní instituce pomáhající rozvojové spolupráci: světové finanční, ekonomické, kulturní a náboženské instituce, OSN - (...)

Zdroj: Kolektiv autorů. Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. Online. MŠMT, 2021. Dostupné z: https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2021/09/001_RVP_GYM_uplne_zneni.pdf [citováno 2025-01-25]

Stejně jako RVP G, společná část Rámcových vzdělávacích programů středního odborného vzdělávání obsahuje témata mezinárodních organizací, a to konkrétně v oblasti Společenskovedního vzdělávání.

Tabulka 3: RVP SOV – Společenskovědní vzdělávání – *relevantní výstupy a učivo (zvýraznění nepůvodní)*

2 SOUDOBY SVĚT	
Výsledky vzdělávání	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> - (...) - vysvětlí, s jakými konflikty a problémy se potýká soudobý svět, jak jsou řešeny, debatuje o jejich možných perspektivách; - objasní postavení České republiky v Evropě a v soudobém světě; - (...) - popíše funkci a činnost OSN a NATO; - vysvětlí zapojení ČR do mezinárodních struktur a podíl ČR na jejich aktivitách; - (...) 	<ul style="list-style-type: none"> - rozmanitost soudobého světa: civilizační sféry a kultury; nejvýznamnější světová náboženství; velmoci, vyspělé státy, rozvojové země a jejich problémy; konflikty v soudobém světě - integrace a dezintegrace - Česká republika a svět: NATO, OSN; zapojení ČR do mezinárodních struktur; bezpečnost na počátku 21. století, konflikty v soudobém světě; globální problémy, globalizace

Zdroj: Kolektiv autorů. RVP SOV – Rámcové vzdělávací programy středního odborného vzdělávání. Online. MŠMT, 2023. Dostupné z: <https://edu.gov.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcove-vzdelavaci-programy-stredniho-odborniho-vzdelavani-rvp-sov>

Části a obsah balíčku

Balíček se skládá z pěti částí, přičemž návaznost všech částí balíčku kromě této metodické příručky shrnuje tabulka 4.

Pro vyučující slouží *fact sheet*, který shrnuje veškeré informace, které by měly být zahrnuty ve výkladu. Vyučující by se měli seznámit s obsahem fact sheetu, aby mohli dle svého uvážení předat vše relevantní žákům a doprovodit výkladem prezentaci. Factsheet je zpracován natolik srozumitelně, že je možné jej poskytnout žákům také jako doplňkový studijní materiál, protože ale obsahuje i informace odbornějšího charakteru, doporučujeme toto zvážit.

Prezentace vede výklad vyučujícího. Informace jsou strukturovány v téměř stejném pořadí jako ve *factsheetu*, s mírnou změnou v pořadí evropských institucí. Prezentace obsahuje zásadní informace a záchytné body pro výklad, interaktivní prvky (otázky pro žáky) a velké množství grafických prvků, aby bylo podpořeno zapamatování informací.

Pracovní list navazuje na prezentaci a také téma částečně dále rozšiřuje. Je možné jednotlivá cvičení navázat na určité sekce prezentace nebo celý list žákům zadat až po dokončení výkladu a po testu. Testem lze ověřit, že žáci před vyplněním pracovního listu, který je rozšiřujícím materiálem, mají základní znalosti již zažitě.

Test

Test, jakožto nástroj **sumativního hodnocení**, má za cíl ověřit znalosti žáků. Níže je návod pro bodové ohodnocení jednotlivých otázek testu a správné odpovědi

Tabulka 3: Bodové ohodnocení testu a správné odpovědi

otázka číslo	bodové ohodnocení	správná odpověď
1	0-2	OSN vznikla po druhé světové válce (1b) aby zabránila opakování jejích hrůz a zajistila mír (1b) (apod.)
2	0-1	c
3	0-3	vyškrtnout c,e,g
4	0-3	b,c,d
5	0-5	a) ANO b) NE c) ANO d) NE e) ANO
6	0-3	Alespoň 3 z následujících: Právo na život, osobní svobodu a bezpečnost; Zákaz mučení či jiných nepřiměřených trestů; Rovné postavení občanů před zákonem, právo na nezávislý soud, presumpce nevinny; Právo na vlastnění majetku; Svoboda přesvědčení a projevu; Právo na práci a sociální zabezpečení; Právo na vzdělání (apod.)
7	0-2	Alespoň 2 z následujících: WHO, UNICEF, UNEP, WB, IMF, ILO (apod.)
8	0-1	Generální tajemník OSN
9	0-5	Valné shromáždění – Schvalování rozpočtu OSN Valné shromáždění + Rada bezpečnosti – Přijímání nových členů Rada bezpečnosti – Nasazení ozbrojených sil Mezinárodní soudní dvůr – Rozhodování sporů mezi státy Sekretariát – Vykonávání úkolů vytyčených ostatními orgány (1b za každé správné spojení)
celý test	0-25	-

Test lze ovšem využít také jako nástroj **formativního hodnocení**, a tedy neznámkovat jej, ale pouze jej nechat žáky vyplnit a opravit jednou z metod uvedených níže, aby si sami lépe uvědomili, kde ještě mají mezery.

Varianta 1: Žáci si test napíší zcela bez materiálů (v testovém režimu). Po uběhnutí testovací doby učitel poskytne správná řešení, žáci si test samostatně opraví.

Varianta 2: Žáci si test napíší zcela bez materiálů (v testovém režimu). Po uběhnutí testovací doby si žáci vymění v lavici test a bez použití materiálů se pokusí opravit spolužákův test. Poté učitel poskytne správná řešení.

Varianta 3, tzv. tříbarevný test: Žáci si test napíší zcela bez materiálů (v testovém režimu) jednou určenou barvou. Po uběhnutí testovací doby se v malých skupinách pokusí jinou barvou do testu doplnit, co jim chybělo, a opravit chyby, stále bez využití jiných materiálů. Poté mohou test opravit za pomoci vlastních materiálů (zápisky, prezentace apod.) i internetu. Nakonec učitel poskytne správná řešení.³

Doporučený průběh lekce

Celý balíček je vhodné rozdělit do 3 vyučovacích hodin, přičemž poslední vyučovací hodina bude věnována testu.

Prezentace je rozdělena na 6 částí – Úvod, Základní dokumenty OSN, Hlavní instituce, Členství, Systém OSN a Fungování a dopady. Aby byla látka mezi hodiny rozdělena rovnoměrně, probírá se první polovina Hlavních institucí v první hodině a zbytek v druhé.

³ *Tříbarevný test*. Online. In: Edukační laboratoř. 11. 6. 2020. Dostupné z: <https://www.edukacnilaborator.cz/novinky/tribarevny-test> [citováno 2025-09-02]

Tabulka 4: Doporučený průběh lekce

Vyučovací hodina	factsheet	klíčová slova	prezentace	pracovní list (lze dát celý až po testu)	test
1 cí: Žák vysvětlí důvody pro založení OSN, stručně popíše její historii, charakterizuje obsah zakládajících dokumentů a vysvětlí fungování VB a RB OSN.	kapitola 1 a 2 kapitola 3 kapitola 4.1, 4.2	založení, Společnost národů, historie Charta OSN, Statut mezinárodního soudního dvora Všeobecná deklarace lidských práv Valné shromáždění OSN, Rada bezpečnosti OSN	slides 1-7 slides 8-15 slides 16-22	cvičení 1 cvičení 2 -	-
2 cí: Žák popíše členství OSN, fungování ECOSOC, Mezinárodního soudního dvora, Sekretariátu, Poručenské rady a systému OSN, diskutuje silné a slabé stránky fungování OSN	kapitola 4.3, 4.4., 4.5, 4.6 kapitola 5 kapitola 6 kapitola 7	ECOSOC, Mezinárodní soudní dvůr, Sekretariát, Poručenská rada členství systém OSN, WHO, ILO, UNICEF, IMF, WB, UNEP fungování, nedostatky, dopady, kauzy	slides 23-26 slides 27-29 slides 30-32 slides 33-37	cvičení 3 cvičení 4	-
Hodina 3 cí: Žák prokáže osvojení výše uvedených znalostí	-	-	-	-	celý test

O autorech

Autorka metodického listu: Nela Kedziorová

Imprimatur: Prokop Válek

Kontakt: summit@amo.cz

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání čtyř klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO, EU a G20.

Asociace pro mezinárodní otázky

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.